

Силабус навчального курсу

Основні характеристики

Назва українською мовою	Хорознавство та методика роботи з хором.		
Назва англійською мовою	Choral theory and methodology.		
Код	02 – Культура і мистецтво		
Спеціальність	025 – Музичне мистецтво		
Фахова кваліфікація	Хорове диригування		
Освітня програма	Освітньо-професійна		
Рівень освіти	Перший (бакалаврський)		
Рік навчання	1 рік (1, 2 семестри)		
Форма навчання	Денна/заочна		
Кількість годин / кредитів ECTS	120/4		
Розподіл годин за видами занять	Лекції та семінари 30+6 годин — денна форма 10+6 годин — заочна форма	Практична робота 24 годин — денна форма 4 годин — заочна форма	Самостійна робота 60 годин — денна форма 100 годин — заочна форма
Контрольні заходи	Екзамен 1, 2 семестри		
Статус дисципліни / кредитного модуля	Обов'язкова, цикл практично-професійних дисциплін		
Мова викладання	Українська		
Кадрове забезпечення			
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра хорового диригування		
Викладач (лекційні заняття)	Віла-Боцман Олександр Петрович, ст. викладач Заболотна Ніна Георгіївна, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України, професор		
E-mail та інші контакти викладача	+380972821646 avilabotsman@gmail.com ORCID: 0000-0002-5186-893X +389(067)716 79 65 nina14may@gmail.com		
Цілі та предметні результати навчання			
Цілі дисципліни	Мета курсу – підготовка високопрофесійних хормейстерів та артистів хору, що володіють необхідними фаховими теоретичними, методичними знаннями та практичними навичками роботи з хоровим колективом.		
Компетентності та здатності	Загальні (за освітньою програмою): ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння		

професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (за освітньою програмою):

СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК 8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

	<p>СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК 14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.</p> <p>СК 15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.</p> <p>СК 16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.</p> <p>СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p> <p>Здатності (додаткові професійні):</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність використовувати методичний комплекс роботи над партитурою як процесу самопідготовки до практичної діяльності; – здатність самостійно працювати над елементами хорової звучності (вокально-хорова робота, хоровий стрій, хоровий ансамбль, дикція тощо); – здатність застосовувати методики проведення поточної, зведеної, генеральної репетиції та концертного виконання твору як комплексного процесу роботи над хоровою партитурою музичного твору; – здатність до створення творчої атмосфери у хорі або хоровому класі, що сприяє гармонійному розкриттю можливостей творчого колективу; – здатність до демонстрації умінь оцінювання виконавських, інтерпретаційно-аналітичних та технічних досягнень хорового колективу; – здатність до репрезентації власних професійних умінь; – здатність до організації хорового колективу як творчої одиниці та здійснення адміністративної, організаційної, репетиційної, концертної, фестивально-конкурсної діяльності.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.</p> <p>РН 2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.</p> <p>РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>РН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності</p>

до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

РН 6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової / творчої проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи / підготовки програми публічного концертного виступу відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

РН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми / концертної програми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах / формах публічної презентації.

РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН 10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

РН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

РН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

РН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН 16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

РН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Поглиблені для курсу:

студенти повинні

знати:

- теоретичні основи хорознавства: особливості організації хорового колективу, комплектації партій, специфіку хорової техніки співу;
- різновиди хорового ансамблю, вокальні навички;
- методiku розспівування хору, прийоми задавання тону;
- специфіку музично-теоретичного та спеціального вокально-хорового аналізу творів;
- особливості роботи диригента над окремим хоровим твором та великою концертною програмою;
- засоби професійної взаємодії диригента та хорового колективу, що втілюються у певній системі методів.

вміти:

- демонструвати володіння вокально-хоровою технікою;
- підбирати інтонаційні, артикуляційні та вокальні вправи згідно з завданнями репетиції та потребами колективу;
- сприймати та розуміти зразки хорового мистецтва минулого

	<p>і сучасності; – аналізувати хорову партитуру та планувати подальшу роботу з твором.</p>
Вимоги до підготовки слухачів (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню дисципліни)	<p>Дисципліна «Хорознавство та методика роботи з хором» вивчається на етапі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» і є дисципліною, яка використовує міждисциплінарні підходи курсів «Хоровий клас», «Спеціальний клас», «Теоретичні основи диригентської діяльності», «Основи сольного співу», «Читання хорових партитур», курси історії музики та історії виконавства. Базові знання з дисциплін циклу практично-теоретичної підготовки забезпечують досягнення професійної універсальності і подальшу самореалізацію хормейстера, артиста хору, викладача хорових дисциплін.</p>
Зміст дисципліни (перелік тем)	<p>Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Хорознавство як фахова та наукова дисципліна: генезис та етапи становлення .</p> <p>Тема 2. Поняття про хор та порівняльний аналіз визначень у традиційних та новітніх розробках. Різновиди хорів за професійним спрямуванням, виконавським профілем, типом та видом. Сучасні принципи класифікації.</p> <p>Тема 3. Співацькі голоси та хорові партії. Сучасна стильова вокально-хорова техніка: особливості співацької постановки, дихання, звукоутворення, звуковедення, дикції, артикуляції. Система розспівок. Вокально-слухова настройка. Сучасні вокально-хорові методики.</p> <p>Тема 4. Дикція та орфоепія в співі. Робота з поетичним текстом. Формування навичок осмисленої артикуляції у процесі співу. Фонетичні особливості найбільш поширених іноземних мов.</p> <p>Тема 5. Стрій. Практичний тренінг з розвитку гармонічного і мелодичного строю в залежності від стильових особливостей творів, що виконуються. Специфіка засвоєння сучасної музичної мови у хорі.</p> <p>Тема 6. Сучасний погляд на хоровий ансамбль. Створення хорового ансамблю як художньої єдності всіх компонентів хорової звучності. Залежність ансамблю від засобів музичної виразності.</p> <p>Тема 7. Методологічні принципи моделювання художнього образу та практичної роботи. Алгоритм теоретичного і практичного засвоєння хорової партитури. Психологія диригентсько-хорової діяльності керівника хору.</p> <p>Тема 8. Методичні закономірності роботи над хоровим твором а саррелла. Значення форми хорового твору у розкритті художнього образу.</p> <p>Тема 9. Закономірності роботи над хоровим твором з супроводом. Використання шумових інструментів та елементів театрального мистецтва як невід'ємна частина сучасного хорового виконавства.</p> <p>Тема 10. Інтерпретація хорових творів як художнє втілення музичних образів та способів реалізації творчих задумів.</p> <p>Тема 11. Поточна, генеральна, корегувальна репетиції; концертне виконання окремого твору та концертної програми: системність та процесуальність роботи хормейстера.</p>

	<p>Тема 12. Менеджерська функція керівника хорového колективу. Педагогічна діяльність керівника хору. Принципи добору навчального і концертного репертуару. Принципи організації та методик підготовки колективу до участі в хорових конкурсах і фестивалях.</p> <p>На екзамен вноситься письмова робота та відповідь по білетах.</p>
<p>Дидактичні методи</p>	<p>Основними формами роботи в курсі «Хорознавство та методика роботи з хором» виступають лекційні заняття, протягом яких здійснюється засвоєння та аналізування теоретичних знань, втілених в методичних розробках, навчальних підручниках тощо. На семінарах знання перевіряються, обговорюються, закріплюються.</p> <p>На практичних заняттях студенти мають змогу апробувати отримані знання в умовах ділової гри.</p> <p>Провідні методи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретико-інформаційні (усний виклад - бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, консультування, проблемне викладення). 2. Практико-операційні (ілюстрація, аудіо-, відеодемонстрація тощо) 3. Пошуково-творчі (творчий експеримент, творчий діалог, проєктування) 4. Метод самостійної роботи (робота з науково-методичними та нотними текстами, записами, спостереження, практичні заняття (апробація)) 5. Контрольно-оцінювальні (екзамен). <p>У разі роботи в дистанційному режимі може використовуватись віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom; комунікаційна платформа Zoom, Meet та ін.. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через месенджери чи електронну пошту (за вибором академічної групи).</p>
<p>Література основна</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білогубка А. Співвідношення слова і музики в хорових творах як виконавська проблема. <i>Українське музикознавство</i>. Вип.10. Київ: Музична Україна, 1975. С. 202 – 219. 2. Білявський Е. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. Київ: Музична Україна, 1984. 40 с. 3. Бенч–Шокало О. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції: Навч. посібник. Київ: Редакція журналу “Український світ”, 2002. 440 с. 4. Болгарський А. Г., Сагайдак Г. М. Хоровий клас і практика роботи з хором. Київ, 1987. 235 с. 5. Газінський В., Лозінська Т., Дабіжа К. Учбовий хор: Навчально–методичний посібник. Вінниця: Розвиток, 2003. 272 с. 6. Гулеско І.І. Робота студента-хормейстера над партитурою в класі по спеціальності. Метод. вказівки для студ. інституту культури. К., 1980. 7. Дмитревський Г. О. Хорознавство і керування хором. К., 1961, кількість прим.:1. 8. Зваричук Ж. Й. Питання хорознавства. Навчально-методичний посібник. Ів.Франківськ, 2018. К-сть екз.: 5. 9. Іваницький А.І. Українська народно-музична творчість. Пос. для вищ. та сер.уч.закл. К.: Музична Україна, 1977.

	<ol style="list-style-type: none"> 10. Коломоєць О.М. Хорознавство. Навч. Посібник. Київ: Либідь, 2001.168с., кількість прим.:6. 11. Королюк Н. Корифеї української хорової культури ХХ століття. Київ: Музична Україна, 1994. 204с. 12. Лащенко А. П. З історії київської хорової школи. Київ: Музична Україна, 2007. 197 с. 13. Лащенко А. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. К.: Музична Україна, 1989. 136 с. 14. Мархлевський А. Практичні основи роботи в хоровому класі. К.: Музична Україна, 1986. 15. Методичні засади школи та індивідуальний педагогічний почерк // <i>Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей</i> авт. Кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. С. 325 – 440. 16. Мостова Ю. Театралізація хорових творів як метод художньої інтерпретації: дис... канд. мистецтвознавства, 17.00.03. Рукопис. Харків, 2003. 158 с. 17. Пігров К. Керування хором. К.: Музична Україна, 1964. 18. Серебрі А.П. К.К. Пігров – засновник хорової школи. Методичні принципи видатного хорового майстра. <i>Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей</i> авт. Кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. С. 325-337 19. Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник. Видання третє, доповнене. Харків: ХНПУ, 2018. 212 с.
<p>Література додаткова</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бутенко Л.М. Традиції школи К. Пігрова в діяльності хормейстерів Одеського оперного театру. <i>Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей</i> авт. Кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. С. 337 - 354 2. Герасимова-Персидська Н. О. Хоровий концерт на Україні. - К., 1978. 180 с. 3. Доронюк В. Д., Зваричук Ж. Й. Шкільне хорознавство: навчальний посібник для викладачів і студентів музичних факультетів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ: ПНУ, 2008. 336 с. 4. Іванченко В. Методика аналізу структури змісту музичного твору. <i>Музична освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку: Матеріали науково – практичної конференції / Академія мистецтв України; Голова ред. колегії академік І. Д. Безгін. К.: Київ, 2001. с. 166 – 170.</i> 5. Калуцька Н. Б. Мистецька діяльність Олександра Кошиця в контексті музики ХХ сторіччя. Автореф. дис... канд. мистецтвознав. 17.00.03 / К., 2001. 21 с. 6. Ковалик П. А. Хорове виконавство як феномен творчої взаємодії (з досвіду київської хорової школи): автореф. дис. на здобуття наук. Ступеня канд. мистецтвознав.: спец.

	<p>17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ, 2002. 19 с.</p> <p>7. Колесса М. Основи техніки диригування. Київ, 1973. 198 с.</p> <p>8. Костенко Л. В. Педагогічні умови організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів музики (на матеріалі вивчення диригентсько-хорових дисциплін): Автореф. дис. канд. педагогічних наук: 13.00.01 / НПУ ім. М. П. Драгоманова. К., 1998. 16 с.</p> <p>9. Муха А. І. Композитори України та українськорі діаспори: Довідник. К., Музична Україна, 2004. 352 с.</p> <p>10. Пархоменко Л.О. Українська хорова п'єса. К.: Наукова думка, 1979. 218 с.</p> <p>11. Плющик Є. В., Омельчук В. В., Федорченко В. К. Лекції з курсу "Хорознавство". Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 191 с.</p> <p>12. Рожок В. І. Творчість Стефана Турчака в контексті музично-театральної культури України 60 - 80-х р.р. ХХ століття: Автореф. дис. Доктора мистецтвознавства: 17.00.03 / Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. К., 1997. 48 с.</p> <p>13. Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів: навчально-методичний посібник для викладачів і студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ: Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. 191 с.</p> <p>14. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К.:Вища школа, 2005. 239 с.</p>		
Технічне Забезпечення	Обладнана аудиторія з роялем / фортепіано, з можливістю демонстрації аудіо та відеозаписів, презентацій та ін. Наявність усього списку обов'язкової та додаткової літератури в бібліотеці ОНМА ім. А.В. Нежданової; мережа інтернет.		
Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
Екзамен	2	60	100
Сума балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-50	FX	незадовільно ?	не зараховано ?

		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Політика курсу			
<i>Правила взаємодії</i>	Політика навчальної дисципліни визначається положенням ОНМА імені А.В. Нежданової щодо організації навчального процесу.		
<i>Додаткова інформація</i>	Силабус дисципліни «Хорознавство та методика роботи з хором» оновлено та ухвалено на засіданні кафедри хорового диригування (протокол № 11 від 03.07.2023 року); погоджено колегією забезпечення якості освіти (протокол № 3 від 03.07.2023), розглянуто на засіданні Науково-методичної ради (Протокол №6 від 03.07.2023) та затверджено на засіданні Вченої ради Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової (Протокол №14 від 04.07.2023).		